

Přístup veřejnosti k otázkám třídění
(výsledky pilotní dotazníkové studie 2009)

**Jana Šeblová 1, Miroslav Procházka 2 ,
Karel Antoš 2, Dominika Šeblová 3**

**1 Územní středisko záchranné služby
Středočeského kraje**

**2 Fakulta vojenského zdravotnictví UO Hradec
Králové**

3 Macalester College, St. Paul, Minnesota USA

Znalosti veřejnost spojené s tříděním při mimořádných událostech

- na základě ankety časopisu Urgentní medicína 4/2005 zpracován dotazník
- 2 jazykové mutace – česky a anglicky
- 4 otázky – z odpovědí respondentů vytvořeny varianty odpovědí pro možné statistické vyhodnocení
- doplněny demografické údaje (věk, pohlaví), obor studia nebo zaměstnání a náboženské vyznání

Dotazník pilotní studie

- Obě jazykové verze v papírové verzi a v elektronické (možnost vyplnění pouze 1 x z jednoho počítače)
- Papírová – studenti FVZ Hradec Králové a FBMI při ČVUT – Kladno
- Elektronická – studenti USA, ČR, profesionálové IZS, ACR

V současnou dobu se snažíme zmapovat rozdílný pohled na některé etické otázky urgentní medicíny a medicíny katastrof v různých skupinách obyvatel. Vaše názory na tuto problematiku jsou pro nás velmi důležitá a proto Vás prosíme o vyplnění následujícího krátkého dotazníka.

1) Víte o tom, že zdravotníci při hromadných neštěstích a katastrofách rasně třídí do kategorií podle závažnosti? Jinými slovy – všichni nemají stejnou šanci, především se otevírají závažná poranění, ale se šancí přežít.

Ano.
 Ne.
 Nevím, ale předpokládám, že jsou nějaká kritéria.
 Myslel/a jsem že přednost mají děti, ženy případně starší lidé.

2) Co si o tomto faktu myslíte?

Chápu, a plác se s tím ztotožňuji.
 Chápu, ale je mi to nepřijemné.
 Nemohu si s tím.
 Jiný postoj – jaký?

3) Jaká to ve Vaš osobě vyvolává pocity?

Žádné.
 Čímž obvyč z možného pochybení při třídění.
 Vnímám to jako psychicky velmi náročný úkol pro třídící pracovníky.
 Představu třídění ve směr vyvolává úzkost.
 Jiné – jaké?

4) Jak byste reagoval/a, kdybyste se ocitl se svým blízkým v situaci s hromadným výskytem poraněných a postup třídění by byl uplatněn i na členy Vaší rodiny?

Nevím, nedokážu si to představit.
 Píše bych akceptoval/a systém třídění a ošetření.
 Soudil/a bych se upoutat pozornost třídících, ale akceptoval/a bych jejich rozhodnutí.
 Soudil/a bych se svým blízkým zapamatovat pozornosti ošetření vlastní zranění.

5) Věk:

Méně než 20
 21 - 30
 31 - 40
 Více než 41

6) Pohlaví:

Muž
 Žena

7a) Pracujete v oboru:

Zdravotnictví
 Ostatní složky IZS (HZS, PCR)
 Armáda
 Jiné

7b) Studujete:

Lékařská/zdravotnická fakulta
 Jiný typ školy

8) Náboženské vyznání:

Křesťanské
 Židovské
 Muslimské
 Budhistické
 Bez vyznání
 Žádné
 Jádusovské
 Jiné

Otázka č. 1

1) Víte o tom, že zdravotníci při hromadných neštěstích a katastrofách raněné třídí do kategorií podle závažnosti? Jinými slovy – všichni nemají stejnou šanci, přednostně se ošetřují závažná poranění, ale se šancí přežít.

- Ano
- Ne
- Nevím, ale předpokládal/a jsem nějaká kritéria
- Myslel/a jsem, že přednost mají děti, případně ženy a starší lidé

Otázka č. 2

2) Co si o tomto faktu myslíte?

- Chápu, a plně se s tím ztotožňuji
- Chápu, ale je mi to nepříjemné
- Nesouhlasím s tím
- Jiný postoj –
jaký?.....

Otázka č. 3

3) Jaké to ve Vás osobně vyvolává pocity?

- Žádné
- Cítím obavy z možného pochybení při třídění
- Vnímám to jako psychicky velmi náročný úkol pro třídící pracovníky
- Představa třídění ve mně vyvolává úzkost
- Jiné –
jaké?.....

Otázka č. 4

4) Jak byste reagoval/a, kdybyste se ocitl se svými blízkými v situaci s hromadným výskytem postižených a postup třídění by byl uplatňován i na členy Vaší rodiny?

- Nevím, nedokáži si to představit
- Plně bych akceptoval/a systém třídění a ošetření
- Snažil/a bych se upoutat pozornost třídících, ale akceptoval/a bych jejich rozhodnutí
- snažil/a bych se svým blízkým zajistit prioritní ošetření všemi způsoby

Náboženství

Křesťanské

Islám

Hinduismus

Judaismus

Buddhismus

Jiné náboženství

Bez vyznání

Hypotézy na základě odpovědí ankety 2005

- V ČR předpokládáme nižší povědomí o třídění oproti USA (předpokládali jsme bezprostřední zkušenost s teroristickými útoky v USA)
- Osoby, které pracují ve složkách IZS a v armádě, budou o třídění vědět více a budou jej akceptovat racionálněji
- Věřící osoby budou přijímat fakt třídění snáze
- Mladší osoby budou přijímat třídění racionálněji (na základě odpovědí nejmladších účastníků ankety)

Výsledky

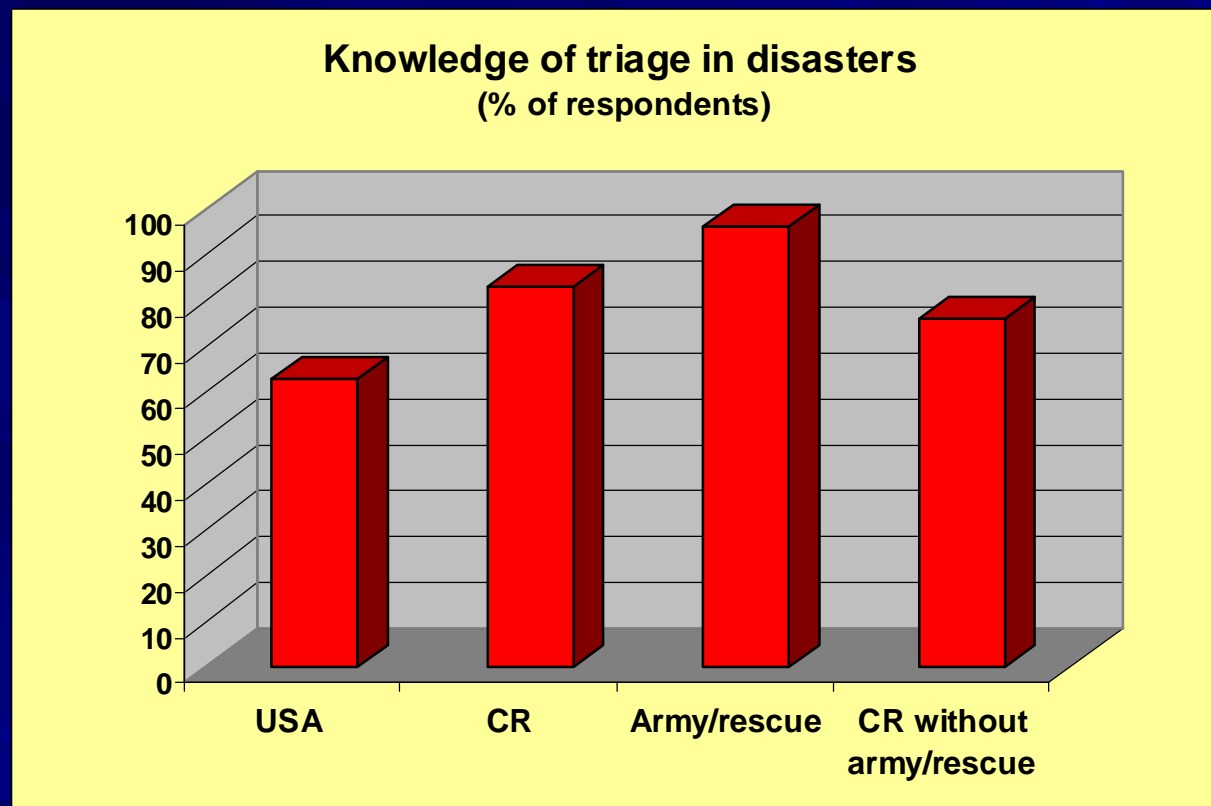
- Distribuce a následné shromáždění dotazníků od 1. února 2009 do 31. května 2009
- 231 dotazníků
- Česká republika – 147 dotazníků
 - 49 respondentů ze složek IZS nebo z armády
- USA – 84 dotazníků, všichni studenti

Výsledky – znalost: ČR versus USA

- V ČR vyšší povědomí než v USA (83% oproti 63%)
- Nejvyšší u složek IZS/armády – 96%
- I při vynechání složek IZS/armády vyšší znalost faktu třídění v ČR: 76%

Výsledky – znalost: ČR versus USA

Výsledky: racionální přijetí třídění

(otázka 2: co si myslíte....)

- Mezi veřejností a profesionály nebyly zásadní rozdíly
- Odpověď s přijetím tohoto systému:
 - Veřejnost 62%
 - Profesionálové 76%
- Celkově překvapivě racionální přijetí třídění v celém souboru
 - (vliv středo- a vysokoškolského vzdělání?)
- U profesionálů se dá předpokládat vyšší podřízenost systému

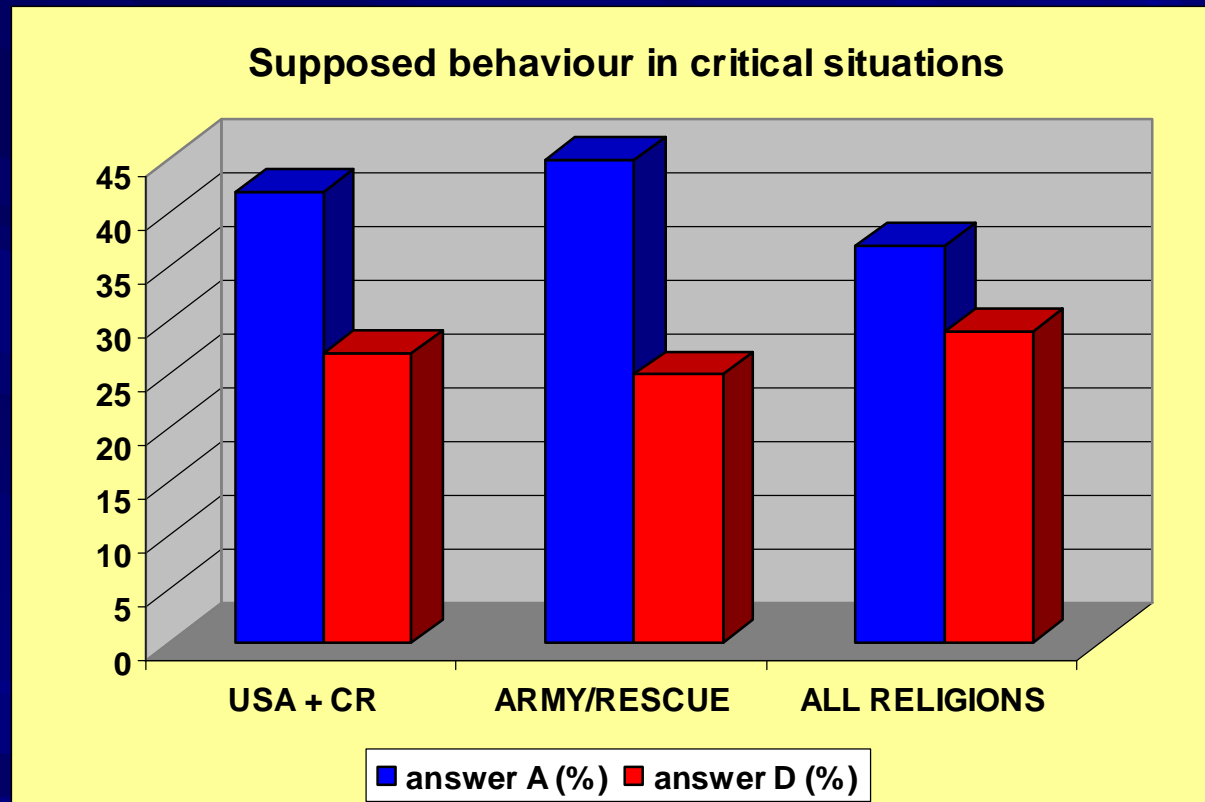
Výsledky: emocionální přijetí třídění

- Otázka č. 3: emoční postoje a subjektivní vnímání
- Nejčastější zvolená varianta: „Vnímám to jako psychicky velmi náročný úkol pro třídící pracovníky“
 - Veřejnost 66%
 - Profesionálové 74%
- Pocit úzkosti:
 - Veřejnost 9%
 - Profesionálové: nikdo

Výsledky: předpokládané chování při ohrožení blízkých osob

- Zhruba dvě pětiny respondentů si tuto situaci nedovedou (nebo nechtějí) představit
- Plné akceptování systému by přijalo 8% celkového souboru (u profesionálů 16%)
- Čtvrtina (24%) všech respondentů by se pokusilo přivolat pozornost třídících, ale jejich rozhodnutí by přijali
- Zajištění prioritního ošetření všemi způsoby by se pokusila zhruba čtvrtina respondentů (27% veřejnost, 25% profesionálové, u osob s náboženským vyznáním 29%)

Výsledky: předpokládané chování při ohrožení blízkých osob

Výsledky ve vztahu k hypotézám

- V ČR předpokládáme nižší povědomí o třídění oproti USA
- Osoby, které pracují ve složkách IZS a v armádě, budou o třídění vědět více a budou jej akceptovat racionálněji
- Věřící osoby budou přijímat fakt třídění snáze
- Mladší osoby budou přijímat třídění racionálněji
- Celkově vysoké povědomí o faktu třídění – pravděpodobný vliv vzdělání
- Výhled: rozšířit na reprezentativnější vzorek populace

Veřejná diskuze: nezbytná – zakázka ze strany veřejnosti a politiků

- „Kritické rozhodovací procesy nemohou být prováděna na individuálním základě případ od případu. Lékaři nikdy nesmí být postaveni do pozice nezbytnosti odmítnutí péče pro nedostatek zdrojů bez vodítka politického konsensu nebo protokolu. Z tohoto důvodu musí probíhat široká diskuze mezi poskytovateli urgentní péče, personálem, vedením zdravotnických zařízení, vedením jednotlivých církví a medicínskými etickými komisemi před možným teroristickým útokem.

Pesik N, Keim ME, Iserosn KV: Terrorism and the ethics of emergency medical care. Ann Emerg Med. June 2001;37:642-646

